

Problematika šetření pracovních podmínek při podezření na vznik nemoci z povolání

Ing. Romana Peňázová

Den otevřených dveří HSHMP, 28. 9. 2023

Formálně uznávaná poškození zdraví z práce:

- Pracovní úraz - poškození zdraví, které vzniká při plnění pracovních povinností nebo v přímé souvislosti s nimi, vzniká náhlým a krátkodobým působením vnějších vlivů pracovního prostředí
- Ohrožení nemocí z povolání – změna zdravotního stavu, která vznikla za stejných podmínek jako NzP, ale nedosahuje stupně poškození, který lze posoudit jako NzP (další výkon práce za stejných podmínek by k NzP vedl)
- Nemoc z povolání – onemocnění, které vzniklo nepříznivým působením škodlivých vlivů pracovního prostředí; podle NV č.290/1995 Sb. lze uznat NzP za předpokladu, že je konkrétní diagnóza v seznamu nemocí z povolání a vznikla za podmínek uvedených v seznamu

Seznam nemocí z povolání

- rozdělený na 6 kapitol:
- I. – NzP způsobené chem. látkami (55 položek, př. olovo, nikl, rtuť, oxid uhelnatý)
- II. – NzP způsobené fyzikálními faktory (12 položek, př. poškození sluchu, periferních nervů, kostí, svalů, cév)
- III. – NzP dýchacích cest, plic, pohrudnice a pobřišnice (11 položek, př. rakovina plic, alergická alveolitida, astma bronchiale)
- IV. – NzP kožní (1 položka, př. alergické kožní dermatitidy)
- V. - NzP přenosné a parazitární (3 položky, př. nemoci přenosné, tropické, zoonózy)
- VI. – NzP způsobené ostatními faktory a činiteli (1 položka př. dysfonie, uzlíky na hlasivkách)

Vznik nemocí z povolání

Možnosti vzniku nemoci z povolání:

- bezprostředně na pracovišti (akutní otravy, dermatitidy)
- na základě opakovaného kontaktu se škodlivinou (chronické otravy, onemocnění cév horních končetin z vibrací)
- po několikaleté expozici (silikóza, uhlokopská pneumokonióza)
- pozdější zjištění – o desítky let později (např. expozice azbestu)

HYGIENICKÁ
STANICE
HLAVNÍHO MĚSTA
PRAHY

Vývoj nemoci z povolání

Možnosti vývoje:

- zcela vymizí během krátké doby terapie a po vyřazení z kontaktu se škodlivinou
- upravují se delší dobu (onemocnění cév z vibrací)
- zůstanou na stejném stupni, mírné zhoršování s věkem (artróza, por. sluchu)
- zhoršují se i po skončení rizikové práce a někdy až po letech dosáhnou stádia nutného k uznání nemoci z povolání (silikóza)
- zvláštní postavení – nemoci způsobené alergeny (může se spustit sensitivita i na jiné alergeny mimo pracovní prostředí)

HYGIENICKÁ
STANICE
HLAVNÍHO MĚSTA
PRAHY

Postup při ověřování podmínek vzniku onemocnění pro účely posuzování nemocí z povolání:

- uznávat nemoci a ohrožení nemocí z povolání mohou pouze státem určená střediska nemocí z povolání, která jsou uvedena ve vyhlášce č. 342/1997 Sb., kterou se stanoví postup při uznávání nemocí z povolání a vydává seznam zdravotnických zařízení, která tyto nemoci uznávají, v platném znění.
- hygienické stanice provádějí na základě žádosti věcně a místně příslušného lékařského pracoviště šetření pracovních podmínek u zaměstnavatele, kde zjišťují, zda jsou při vykonávání posuzované práce splněny nebo nesplněny podmínky pro vznik konkrétní nemoci z povolání.
- posudek o uznání nebo neuznání nemoci z povolání pak vydává výše uvedené středisko nemocí z povolání

Odborný pracovník hygienické stanice šetřením na místě šetření u zaměstnavatele:

- zjistí pracovní zařazení (kategorizace prací)
- popíše pracovní podmínky (náplň práce, poskytování OOPP, vyhodnocení rizik)
- ověří míru expozice příčinným faktorům uvedeným v žádosti hlásícího střediska
- ověří smluvní i faktické sjednání pracovnělékařských služeb vč. výsledků preventivních prohlídek provedených poskytovatelem
- v případě nedostatečných podkladů pro posouzení zjištěných při šetření, požádá HS příslušný ZÚ o objektivizaci pracovních podmínek měření
- na základě výše zjištěných zjištění a výsledků měření vypracuje HS vyjádření
- místně příslušné hlásící středisko NzP na základě vyjádření HS rozhodne o uznání / neuznání nemoci z povolání

HYGIENICKÁ
STANICE
HLAVNÍHO MĚSTA
PRAHY

Na území hlavního města Prahy se nejvíce vyskytují tyto diagnózy:

- Nemoci horních končetin z dlouhodobého nadměrného jednostranného přetěžování nebo působení vibrací, např. syndrom karpálního tunelu, syndrom skákavých prstů, epikondylitida, artrózy různých kloubů
- Nemoci na podkladě alergické reakce organismu – alergická dermatitida, alergická alveolitida, erytém
- Nemoci přenosné a parazitární – covid 19, svrab, žloutenka

HYGIENICKÁ
STANICE
HLAVNÍHO MĚSTA
PRAHY

Odškodňování nemocí z povolání

- novela Nařízení vlády č. 276/2015 Sb. o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání.
- zaměstnavatel odpovídá zaměstnanci za škodu vzniklou nemocí z povolání, jestliže zaměstnanec naposledy před jejím zjištěním pracoval u zaměstnavatele za podmínek, za nichž vzniká nemoc z povolání, kterou byl postižen.

Konkrétně se jedná o náhradu za:

- ztrátu na výdělku
- bolest a ztížení společenského uplatnění
- účelově vynaložené náklady spojené s léčením
- věcnou škodu

HYGIENICKÁ
STANICE
HLAVNÍHO MĚSTA
PRAHY

Kazuistika:

Pohlaví: muž, 63 let

Diagnóza: Exogenní alergická alveolitis, podezřelá noxa trus ptáků a peří

Profese: zámečník kolejových vozidel, čištění dopravního značení od trusu ptáků

Závěr: nemoc z povolání byla uznána

HYGIENICKÁ
STANICE
HLAVNÍHO MĚSTA
PRAHY

Pohlaví: žena, 51 let

Diagnóza: M. Quervain vpravo

Profese: pomocný operátor, agenturní pracovník, brigáda, původní a vykonávaná profese učitelka v MŠ

Popis pracovní činnosti: práce ve výrobě fotografií v rámu s paspartou a sklem

Závěr: nemoc z povolání byla uznána

**HYGIENICKÁ
STANICE
HLAVNÍHO MĚSTA
PRAHY**

Zdroj: fotodokumentace pořízená dne 20.9.2017 při šetření na pracovišti posuzované

Pohlaví: žena, 41 let

Diagóza: atrofie I. metapfarsophalangeálního kloubu vlevo a vpravo

Profese: první sólistka baletu ND

Popis pracovní činnosti: tréninky a baletní vystoupení – zejména hlavní role

Závěr: nemoc z povolání byla uznána

Pohlaví: ženy ve věku 54 let, 55 let a 62 let

Diagnóza: kontaktní dermatitida způsobená jinými činiteli

Profese: zdravotní sestry

Popis: posuzované zdravotní sestry dostávaly od zaměstnavatele OOPP - pracovní oděv, který byl ošetřený aviváží na prádlo, na něj měly kožní reakci

Závěr: nemoc z povolání byla uznána

Zdroj: ilustrační foto

Pohlaví: muž, 47 let

Diagnóza: pneumokonióza způsobená jiným prachem obsahující křemík

Profese: tunelář – stavební dělník

Popis pracovní činnosti: tunelář na čeubě, ražba prodloužení trasy metra A do Motola

Závěr: nemoc z povolání byla uznána

Zdroj: ilustrační foto

HYGIENICKÁ
STANICE
HLAVNÍHO MĚSTA
PRAHY

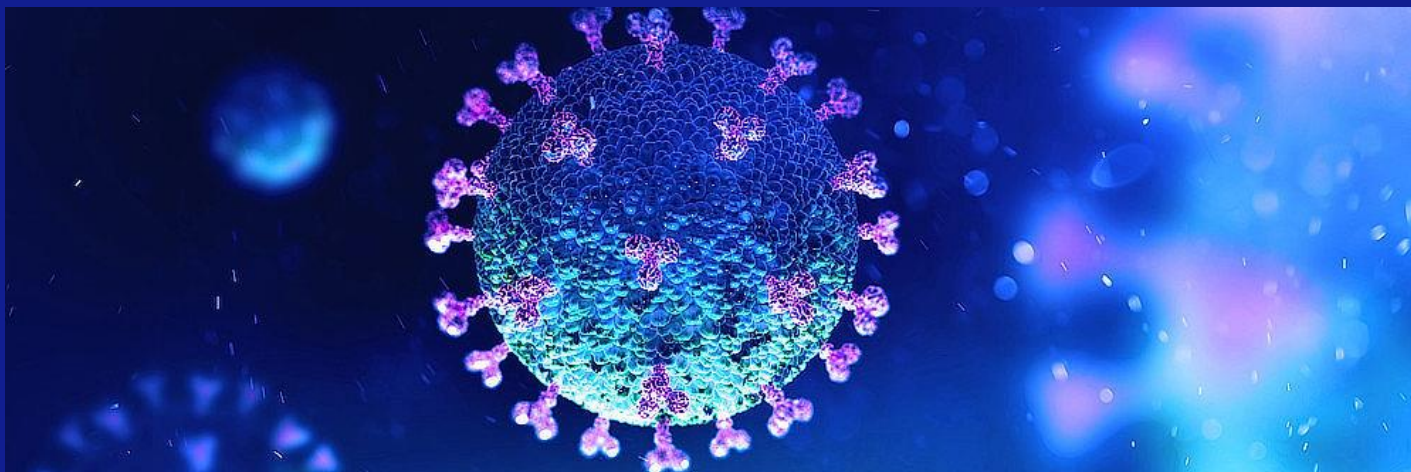
Pohlaví: žena, 47 let

Diagnóza: covid 19

Profese: všeobecná sestra, pediatriká klinika

Popis pracovní činnosti: komplexní ošetrovatelská péče o dětské pacienty na oddělení vč. dětí covid 19 pozitivních; s nimi přímý, úzký kontakt

Závěr: nemoc z povolání byla uznána

Děkuji za pozornost.

romana.penazova@hygpraha.cz

HYGIENICKÁ
STANICE
HLAVNÍHO MĚSTA
PRAHY